

*School for Teachers
Училище за учители*

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА

(Допълнителна подготовка – профил „Икономическо развитие“, VIII клас)

Генка Минчева

Природо-математическа гимназия „Васил Друмев“ – Велико Търново

Резюме. Настоящата статия представя разработена учебна програма за обучение по география и икономика в VIII клас на първи гимназиален етап във факултативните учебни часове (раздел В по рамковия учебен план за профилирано обучение с интензивно изучаване на чужд език, профил „Икономическо развитие“, и училищния учебен план за учебната 2017/2018 г.).

Keywords: syllabus; geography; economics; high school; educational stage

В Природо-математическа гимназия „Васил Друмев“ има натрупан опит и добри практики в обучението по профилирана подготовка по география и икономика. От учебната 2017/2018 г. в гимназията са приети първите ученици в профил „Икономическо развитие“ на първи гимназиален етап. За профила според Наредба 7 от 11.08.2016 г. един от профилиращите учебни предмети, по който учениците ще се обучават във втори гимназиален етап, е география и икономика. За постигането на заложените в учебните програми цели по география и икономика в първи и във втори гимназиален етап е необходима допълнителна подготовка в VIII клас, при която да се систематизират и надградят усвоените от учениците базисни знания, умения и компетентности, свързани с формирането на географска култура в прогимназиалния етап.

Кратко представяне на учебната програма

Учебната програма по география и икономика – VIII клас, е насочена към ученици, които имат интерес към предмета и са мотивирани да работят за разширяване и задълбочаване на географската си култура.

Цели: придобиване на ключови компетентности чрез надграждане и разширяване на базисни знания, умения и отношения, свързани с планетата Земя, география на континентите и страните на глобално и регионално ниво като част от общата географска култура.

Очаквани резултати от обучението по допълнителна подготовка

Области на компетентности	Знания, умения и отношения
Географска информация	Разпознава и локализира географски обекти по карта. Интерпретира географска и икономическа информация от различни източници. Представя географска и икономическа информация в различни форми. Анализира статистически, графични и картографски материали и прави изводи.
Планетата Земя и география на природата	Характеризира движенията на Земята и последиците от тях. Обяснява вътрешния строеж и разграничава външните обвивки на Земята. Илюстрира с примери връзките между основните компоненти и формирането на природните комплекси. Характеризира природните зони и знае основните географски закономерности.
География на обществото и стопанството	Знае основните показатели, характеризиращи движението на населението в света, и обяснява териториалните им различия. Разкрива връзката между демографските показатели и социално-икономическото развитие. Обяснява причините за възникване на демографския проблем и демографската политика в страните. Разкрива факторите за възникване и развитие на селищата. Класифицира селищата. Разкрива структурата на световното стопанство по сектори и по отрасли. Характеризира икономически отрасъл по алгоритъм.
География на континентите и страните	Обяснява особеностите на съвременната политическа карта на света. Познава особеностите на видовете държави и признаците за класификацията им. Знае глобалните проблеми на съвременността и тяхното проявление по региони. Характеризира политическата карта, населението и стопанството на континентите и избрани страни от тях.

Учебно съдържание

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
1. Географска информация		

1.1. Географска карта и географски глобус	Разпознава и използва елементите на географската карта и географския глобус. Различава видовете географски карти и способите за картографиране. Измерва разстояние по картата и глобуса. Решава задачи с числен и линеен мащаб.	Картографска проекция
1.2. Географията – древна и съвременна наука	Знае обекта, предмета, методите и подходите на географската наука. Проследява развитието на географията. Обяснява значението на ВГО. Изготвя научно съобщение за известни пътешественици и изследователи.	
2. Планетата Земя и география на природата		
2.1. Земята – планета от Слънчевата система	Знае особеностите на планетата Земя, нейната форма големина, строеж. Обяснява движенията на Земята и последиците от тях.	Геоид, граница на Мохо, граница на Гутенберг, астеносфера
2.2. Геосферен строеж на Земята	Характеризира отделните геосфери. Познава основните процеси, протичащи в отделните геосфери. Разбира резултатите от взаимодействия между геосферите.	Тектоника на плочите, изотерми, изобари, изохии, изохипси, вертикален температурен градиент, инверсия, шелф, континентален склон
2.3. Природно-географски пояси и зони	Разкрива особеностите на природните зони. Сравнява природните зони и оценява техния природноресурсен потенциал.	Зоналност, а зоналност, ритмичност, цикличност, природен комплекс
2.4. Природни ресурси на Земята	Знае определението за природен ресурс. Разграничава видовете природни ресурси. Разкрива връзката между икономическото развитие и природноресурсния потенциал.	Алтернативни ресурси, природноресурсен потенциал на света

3. География на обществото и стопанството		
3.1. Население на Земята	Характеризира брой, гъстота, движение и структура на населението. Разкрива връзката между демографските показатели. Дискутира демографския проблем в света.	Демографски срив и взрив, емиграция, имиграция
3.2. Селища	Проследява възникването и развитието на селищата. Класифицира ги по определени показатели. Проследява на географска карта урбанизираните територии. Характеризира селище по алгоритъм.	Урбанизация, агломерация, мегаполис
3.3. Стопанство	Обяснява същността на стопанството и факторите върху развитието. Разкрива структурата на световното стопанство по сектори и отрасли. Характеризира икономически отрасли по алгоритъм. Анализира статистически, графични и икономически материали и прави изводи.	Първичен, вторичен и третичен сектор, пазарно и централизирано стопанство
4. География на континентите и страните	Познава особеностите на видовете държави и признаците за класификацията им. Характеризира континент и държава по алгоритъм.	
4.1. Съвременна политическа карта на света	Проследява формирането и изменението на съвременната политическа карта на света. Обяснява особеностите на политическата карта. Коментира съвременните изменения.	Държава, количествени и качествени изменения на политическата карта
4.2. Глобални проблеми на съвременността	Познава глобалните проблеми. Дискутира проблемите и прави изводи.	Суровинноенергиен, продоволствен и екологичен проблем

Разпределение на учебните часове – хорариум 72 часа, 36 учебни седмици по 2 учебни часа: за нови знания – до 60%; за упражнения – до 20%; за преговор и обобщения – до 10%; за контрол – до 10 %.

Специфични методи и форми за оценяване на постиженията на учениците:
текущи оценки (устни, писмени и практически изпитвания) – 40%; оценки от контролни работи – 30 %; оценки от други участия (работа в час, работа по групи, изпълнения на домашни работи и др.) – 30 %.

Дейности за придобиване на ключови компетентности и между-предметни връзки

Ключови компетентности	Дейности	Междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	Определяне, обясняване, разграничаване, сравняване, характеризиране, анализиране, оценяване, съставяне на текст, дискутиране	български език и литература
Математически компетентности и основни компетентности в природните науки	Локализиране, идентифициране, анализиране на климатограма, хидрограма и др., групиране, сравняване, оценяване, решаване на задачи, изработване на схеми, таблици и карти	математика, химия и ООС, биология и ЗО, физика и астрономия
Дигитална компетентност	Използване на ИКТ за търсене, събиране, интерпретиране, представяне на информация за изпълнението на конкретна задача	информационни технологии
Умения за учене	Самонаблюдаване и наблюдаване на съучениците, упражняване на самоконтрол при изпълнение на задачи	български език и литература и информационни технологии
Социални и граждански компетентности	Разумно действие в различни житейски ситуации. Умение да изслушва и сравнява различни гледни точки при участие в дискусия. Проявява толерантност при оспорване на мнение. Изграждане на умения за работа в екип.	български език и литература, история и цивилизация, биология и ЗО, информационни технологии

Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот	Разбира многообразието на природната среда. Осъзнава необходимостта от опазване на биоразнообразието. Използва въведените понятия национален парк, природен парк, резерват.	химия и ООС, биология и ЗО
---	---	----------------------------

SYLLABUS FOR GEOGRAPHY AND ECONOMICS STUDIES

(Complementary Course – Economic Development Profile, 8th Grade)

Abstract. This paper presents a syllabus developed for Geography and Economics Studies in 8th grade of the first high school educational stage in the complementary course (section C according to the curriculum framework for profile education with an intensive foreign language course, “Economic Development” profile and a school syllabus for 2017/2018 school year).

✉ **Ms. Genka Mincheva**

Head Teacher in Geography and Economics
High School of Mathematics and Natural Science “Vasil Drumev”
10, Vela Blagoeva St.
5000 Veliko Tarnovo, Bulgaria
E-mail: genka_vt@abv.bg